

med henblik på tilvejebringelse af en forbedret jordfordeling i øvrigt — ikke mindst i Sønderjylland og andre områder, hvor jordfordelingen lader en del tilbage at ønske, — foreslår landbrugsministeren til trods for landbokommissionens flertalsindstilling om det modsatte, at adgangen for statens jordlovsudvalg til ved tinglysning af deklaration at lægge forkøbsret på frie jorder og landbrugsejendomme opretholdes, således at forkøbsret for staten fremover principielt vil kunne pålægges enhver landbrugsejendom uanset størrelse. Det er imidlertid i de nye forkøbsretsbestemmelser fastsat, at forkøbsretten kun kan anvendes til egentlige jordrationaliseringsformål.

I overensstemmelse med de synspunkter, der er lagt til grund for forslaget til en ny landbrugslov, foreslås den i statshusmandslovens § 7 indeholdte almindelige målsætning for statens jordlovsudvalgs virksomhed i øvrigt ændret, således at det præciseres, at jordlovsudvalgets virksomhed først og fremmest tager sigte på at støtte og fremme landbrugets rationalisering ved formidling af ejendomssuppleringer og tilvejebringelse af en bedre jordfordeling i øvrigt, medens der kun bør medvirke til oprettelse af nye landbrug i særlige tilfælde.

Jordlovsudvalgets virksomhed med henblik på oprettelse af gartnerier og havekolonier forudsættes uændret, men bestemmelserne om fremskaffelse af byggepladser og havelodder udgår. Udvalgets virksomhed med henblik på oprettelse af arbejderboliger på landet omfattes af den særlige lov herom.

Til de foreslåede ny §§ 7-10 bemærkes:

Ad § 7. I stk. 1, nr. 1-3, fastslås, til hvilke formål staten kan erhverve fast ejendom. Foruden til jordrationaliseringsformål (jordsupplering og jordfordeling) kan der efter de foreslåede bestemmelser erhverves jord til oprettelse af havekolonier. Efter forslaget kan der fremdeles foretages erhvervelser med henblik på fremskaffelse af jord til oprettelse af selvstændige landbrug, særligt i tyndt befolkede egne eller på nykultiveret jord, samt til oprettelse af gartnerier, men det fremgår af den foreslåede ny § 12, at erhvervet jord fortrinsvis skal anvendes til jordrationaliseringsformål.

Det er ikke en forudsætning for erhvervelsen, at der er umiddelbar anvendelse for vedkommende ejendom til det pågældende formål, men det er tilstrækkeligt, at det skønnes at være af betydning at råde over ejendommen med henblik på anvendelse til de pågældende formål, direkte eller i forbindelse med mageskifter eller jordfordeling, inden en efter omstændighederne rimelig frist.

Efter forslaget kan ejendomme til de i stk. 1, nr. 1-3, omhandlede formål altid erhverves ved almindelige køb. Køb i det frie marked er formentlig den erhvervelsesmåde, der umiddelbart bør foretrækkes i det omfang, man derved kan erhverve jord til vedkommende formål. Ofte vil frivillige køb samtidig være den økonomisk mest fordelagtige erhvervelsesmåde, idet staten har mulighed for at yde stor kontant udbetaling. Lægges der afgørende vægt på at erhverve bestemte ejendomme, vil en forkøbsret imidlertid kunne være nødvendig. Ifølge *stk. 2* kan forkøbsret imidlertid kun pålægges en ejendom, såfremt formålet med den pågældende erhvervelse overvejende tager sigte på jordrationalisering.

Ifølge *stk. 3, 1. punktum*, skal det fastsættes i årlige særlove, hvilke beløb af jordfondens midler, der i vedkommende finansår kan anvendes til erhvervelse af ejendomme. En tilsvarende regel indeholdes i § 9 i den nugældende statshusmandslov. Bestemmelsen i *stk. 3, 2. punktum*, er overført fra § 17, stk. 1, i den nugældende statshusmandslov.

Ad § 8. I stk. 1 fastslås, at forkøbsret for staten til jordrationaliseringsformål principielt kan pålægges såvel landbrugsejendomme som landbrugsjord og udyrkede arealer, der ikke udgør en del af en landbrugsejendom (frie jorder).

Stk. 2 indeholder de almindelige bestemmelser om fremgangsmåden ved forkøbsrettens pålæggelse. Det foreskrives her, at beslutningen om pålæg af forkøbsret skal tinglyses på den pågældende ejendom, at ejeren af den forpligtede ejendom skal underrettes om den truffene beslutning, samt at ejeren har adgang til inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt ham, at påklage afgørelsen til landbrugsministeren. I lighed med bestemmelsen i § 2, stk. 3, i den af folkettingen den 31. maj 1963 vedtagne lov om ændringer i lov om oprettelse og supplering af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven — respekterer forkøbsretten ifølge forslaget private forkøbsrettigheder og køberettigheder, der er tinglyst før lovens bekendtgørelse i Lovtidende.

I stk. 3 fastslås, at forkøbsretten principielt gælder ved enhver erhvervelse af ejendommen eller en del af denne. Forkøbsretten kan herefter gøres gældende, selvom vederlaget ikke udelukkende består i en pengeydelse, eller erhvervelsen er helt eller delvis vederlagsfri, eller erhvervelsen omfatter andet end den pågældende ejendom. Der henvises herved til bemærkningerne til forslagets § 1, nr. 5, ad § 8 d. Det fastslås imidlertid samtidig, at forkøbsretten ikke kan bringes i anvendelse i visse nærmere afgrænsede tilfælde.